

GEMENSAMMA KRAV INFÖR AVTAL 2010

Samordnade förbundsförhandlingar

LOs stadgar innehåller sedan kongressen 2008 tre former för samverkan mellan medlemsförbunden i en avtalsrörelse – gemensamma förhandlingar, samordnade förbundsförhandlingar och förbundsförhandlingar. Med gemensamma förhandlingar avses då LOs styrelse utser förhandlingsdelegation i fråga som omfattar några eller alla medlemsförbund.

Samordnade förbundsförhandlingar bygger på solidarisk samverkan och gemensamma beslut. LOs representantskap och styrelse antar en rekommendation med gemensamma krav varefter förbunden skriftligt bekräftar att de antagit rekommendationen som sin egen och därigenom bundit sig till kraven samt till att stödja varandra.

Med en gemensam solidarisk lönepolitik kan förbunden tillsammans driva krav på löneökningar med en fördelning som präglas av våra gemensamma lönepolitiska mål om rättvisa, jämlikhet och jämställdhet.

Genom att i en samordning tillsammans driva de i rekommendationen gemensamma kraven kan förbunden uppnå flera fördelar:

- Genom att stödja varandra under förhandlingarna minskar risken att svagare grupper får ett sämre utfall i sina avtal – det ger rättvisare löneökningar och medför att kollektivavtalen blir accepterade. Det säkrar arbetsfreden.
- Genom en starkare normbildning om vad som är ”rätt löneökningar” i hela ekonomin minskar utrymmet för grupper att driva krav som kortsiktigt är bra för dem men på sikt till skada för alla.
- Samordning ökar möjligheterna till viktiga villkorsförändringar i avtalen. Det är önskvärt att grundläggande kollektivavtalade rättigheter gäller på hela arbetsmarknaden.

- En solidarisk samordning där förbunden stödjer varandra minskar riskerna för att enskilda förbund tvingas till försämringar av kollektivavtalen. Försämringar som på sikt ”spiller över” även till andra kollektivavtalsområden.

Erfarenheterna från samordningen inom tidigare avtalsrörelser är goda men den finansiella krisen med efterfrågekris och stigande arbetslöshet gör att svårigheterna är stora i den avtalsrörelse som kommer. Behovet av solidarisk samverkan har ökat. Det finns därför skäl att ha en stark samordning som utgår från tydliga regler och precisa gemensamma krav.

Det första större avtalet som sluts i en större avtalsrörelse får en starkt normerande effekt på övriga avtal – det sätter märket. LOs förbund har därför enats om en metod för en fördjupad samordning där varje förbund behåller en självständig ställning, där första avtalet ges en normerande verkan och där övriga förbund samtidigt får en starkare ställning. Metoden kan sammanfattas i nedanstående åtta punkter:

1. LOs råd för avtalsfrågor utarbetar i god tid ett förslag till rekommendation till förbunden med **Gemensamma krav inför Avtal 2010**.
2. LOs styrelse behandlar förslaget till rekommendation och beslutar att överlämna det till LOs representantskap.
3. LOs styrelse behandlar och fastställer samtidigt en överenskommelse mellan förbunden om **Gemensamma principer för samordningen under Avtal 2010**.
4. LOs representantskap fastställer förslaget om en rekommendation till förbunden om **Gemensamma krav inför Avtal 2010**. En rekommendation ska behandlas i samtliga förbunds respektive beslutande organ. Förbunden ska skriftligt till LO svara om rekommendationen har antagits till alla delar.
5. Förbunden behandlar och besvarar rekommendationen till förbunden med **Gemensamma krav inför Avtal 2010** till LOs styrelse.
6. Förbunden förhandlar enskilt utifrån det som fastställts i **Gemensamma krav inför Avtal 2010** och egna krav.
7. Förbunden inom samordningen är skyldiga att regelbundet informera LOs råd för avtalsfrågor om läget i förhandlingarna.
8. Ett förbund träffar ett **avtal** som LOs styrelse, efter att samråd skett med LOs råd för avtalsfrågor, bedöms sätta märket för den övriga arbetsmarknaden.

9. Förhandlingarna på övriga avtalsområden fortsätter utifrån **Gemensamma krav inför Avtal 2010** och genomförs i enlighet med överenskommelsen mellan förbunden om **Gemensamma principer för samordningen under Avtal 2010**.

Avtalsförhandlingarna om nya kollektivavtal på den svenska arbetsmarknaden under 2010 ska genomföras som samordnade förbundsförhandlingar.

Samordningen stöder våra gemensamma lönepolitiska mål om jämlikhet, jämställdhet och rättvisa. Den ökar också möjligheterna till en god reallöneutveckling för alla medlemmar, tillväxt i ekonomin och därmed en god generell välfärd för alla medborgare.

Representantskapet föreslås ge LOs styrelse i uppdrag att utarbeta ett förslag till slutlig rekommendation och sända ut den till förbunden snarast.

Rekommendation om: Gemensamma krav inför Avtal 2010

Rekommendationen innebär:

- att** förhandlingar om nya kollektivavtal ska genomföras som samordnade förbundsförhandlingar på grundval av nedanstående mellan förbunden gemensamt utarbetade krav,
- att** de samordnade förhandlingarna ska genomföras i enlighet med LOs stadgar samt i enlighet med en överenskommelse mellan förbunden om **Gemensamma principer för samordning under Avtal 2010**,
- att** förbunden är eniga om att syftet med rekommendationen och kommande förhandlingar är att fortsatt verka för en solidarisk lönepolitik med höjda reallöner för löntagarna, som utgår från principen lika lön för lika och likvärdigt arbete och jämställda löner och villkor. Kvinnodominerade avtalsområden och arbetsplatser ska närma sig lönenivån inom manligt dominerade avtalsområden och avtalsområden med ett lågt löneläge ska erhålla ett större löneutrymme än genomsnittet på arbetsmarknaden,
- att** förbunden ska utforma sina avtalskrav inom den löneökningsram som framgår av a) till d) nedan,
- att** förbunden, efter att de i sina beslutande organ antagit en slutlig rekommendation, inleder förhandlingar med var och en av sina motparter om nya löneavtal enligt punkterna a) till g),
- att** LO inleder förhandlingar med Svenskt Näringsliv gällande punkterna h) till j) så att de frågorna regleras i samband med 2010 års avtalsrörelse, samt
- att** förbunden enas om principen att de förbund som drabbas av krav på försämring av principiellt viktiga avtalsvillkor har rätt att påkalla stöd till försvar av avtalsvillkoren.

Avtalskrav:

- a. Löneökningar med minst 620 kronor per månad och heltidsanställd dock med ett lägsta utrymme om 2,6 procent räknat på avtalsområdets genomsnittsförtjänst**

Kommentar:

Förväntade löneökningar under avtalsperioden som kan hänföras till förhållanden på arbetsmarknaden (äka löneglidning) inom avtalsområdet ska avräknas från kravet på löneökningar.

Förväntade löneökningar under avtalsperioden som kan hänföras till en förändrad arbetsorganisation med mer kvalificerade arbetsuppgifter (lönerevision) ska inte avräknas från kravet på löneökningar.

Parterna ska i avtalen sträva efter att ange en gemensam uppfattning om den totala förväntade löneglidningens storlek.

- b. Löneskillnaderna mellan kvinno- och mansdominerade yrken och områden på arbetsmarknaden ska tydligt minska och avtalsområden med lågt löneläge ska erhålla ett större utrymme**
Utöver utrymmet enligt punkt a) ovan ska en särskild pott på minst 125 kr per heltidsanställd och månad tillfalla avtalsområden som har en lägre genomsnittlig förtjänst än 21 300 kronor per månad.
- c. Förhindra lönekonkurrens och säkra mer till dem som har minst**
Kollektivavtalets ställning på arbetsmarknaden ska stärkas för att minska risken för lönekonkurrens samt säkerställa en mer rättvis fördelning. Det ska ske genom att i tillämpliga fall avtalets lägstalöner höjs med minst 620 kronor.
- d. Höjningar av ersättningar**
Samtliga ersättningar i avtalen, inklusive lägsta semesterlön, höjs med ett procenttal som motsvarar löneökningarna enligt punkt a) ovan inom avtalsområdet utan eventuell avräkning för förväntad löneglidning enligt ovan.
- e. Rätt till heltid**
Många kvinnor i LO-yrken arbetar idag ofrivillig deltid. Avtalen ska stärka löntagarnas rätt till heltid genom förstärkt rätt till heltid vid nyanställningar och förstärkt rätt till högre sysselsättningsgrad för arbetstagare som är anställda på deltid.
- f. Trygga anställningar**
Många har idag en otrygg ställning på arbetsmarknaden genom att de bara erbjuds tidsbegränsade anställningar med försvagat anställningsskydd. Detta gäller i särskilt hög grad ungdomar. Avtalen ska innehålla regler som förstärker anställdas rätt till tillsvidareanställning och motverkar ett slentrianmässigt användande av tidsbegränsade anställningar.

- g. Regler vid inhyrning av arbetskraft**
Avtalen ska innehålla regler som förstärker det fackliga inflytandet vid inhyrning och begränsar arbetsgivarens möjlighet att kringgå lagen om anställningsskydd genom att använda inhyrd arbetskraft istället för personer som har företrädesrätt enligt lagen.
- h. Överenskommelse om rehabilitering och en utvecklad omställningsförsäkring**
Medlemmens skydd vid sjukdom och vid tidsbegränsad anställning måste stärkas. Detta skall ske genom omställningsstöd för återgång i arbetet eller stöd till nytt arbete. Som stöd för detta skall LO och Svenskt Näringsliv träffa överenskommelse om förändringar i villkoren för omställningsstöd.
- i. Villkorsförändringar i avtalsförsäkringarna**
LO har vid kongressen 2008 fattat beslut om vilka förbättringar som är önskvärda i avtalsförsäkringarna och som ska bli föremål för förhandlingar med Svenskt Näringsliv.
- j. Finansiering av utbildning**
En omfattande utbildning av bolagsstyrelserepresentanter och skyddsombud har tidigare bedrivits med stöd av särskilda statliga medel, vilka regeringen avskaffat. Detta har påverkat förutsättningarna för en effektiv samverkan mellan fack och arbetsgivare lokalt och ställer krav på parterna på arbetsmarknaden att lösa frågan.

LOs representantskap beslutar:

- att** fastställa den av LOs styrelse föreslagna rekommendationen till förbunden om **Gemensamma krav inför Avtal 2010**.
- att** uppdra åt LOs styrelse att komplettera rekommendationen med erforderliga belopp och procentsatser i punkterna a), b) och c) ovan och snarast översända den fullständiga rekommendationen till förbunden.
- att** uppdra åt LOs styrelse att noga följa utvecklingen på arbetsmarknaden samt att vid behov förändra eller komplettera dessa gemensamma krav.
- att** förbunden meddelar sitt beslut skriftligt till LOs styrelse senast den 25 november 2009.